

NÁSTRAHY SPLÁTKOVÉHO KALENDÁŘE

Na co si musí dlužník dát pozor, když platí ve splátkách? Jaké jsou nástrahy splátkového kalendáře? Co hlídat, aby dlužník nemusel předčasně zaplatit celý dluh? I když by tomu mohly úvodní otázky napovídat, tento příspěvek není určen jen dlužníkům, jistě bude užitečný i pro věřitele.

PODSTATA SPLÁTKOVÉHO KALENDÁŘE

Dluh může být dlužník povinen uhradit jednorázově nebo ve splátkách. Plnění dluhu ve splátkách je v podstatě plněním po částech s tím rozdílem, že výše a splatnost jednotlivých splátek je předem určena. Při plnění ve splátkách jde vlastně o dvojitou dobu splatnosti. Jednak je stanovena doba plnění jednotlivých splátek a zároveň doba splatnosti celé pohledávky je určena poslední splátkou. Závazek pak zaniká postupně, tak jak jsou splátky plněny a prodlení dlužníka se posuzuje u každé splátky zvlášť. Součástí podmínek splatnosti jednotlivých splátek může být i určení, že pro nesplnění některé splátky je věřitel oprávněn žádat celý zbytek pohledávky najednou. Splatnost celé pohledávky (tzv. ztráta lhůt nebo ztráta výhody splátek) nenastává přímo ze zákona, ale záleží na věřiteli, zda toto právo uplatní, tedy zda vyzve dlužníka k zaplacení celého zbytku, popř. zda podá u soudu žalobu na plnění.

Podle § 1931 nového občanského zákoníku (o. z.) bylo-li ujednáno plnění – placení, úhrada (pohledávky, dluhu) ve splátkách – a nesplnil-li dlužník některou splátku, má věřitel právo na vyrovnání celé pohledávky (celého dluhu), pokud si to strany ujednaly. Toto právo může věřitel uplatnit nejpozději do splatnosti nejbližší příští splátky. (Nejsou to žádná nová pravidla, obdobně stanovil § 565 zrušeného občanského zákoníku, účinného do 31. prosince 2013.) Jde o tzv. ztrátu výhody ve splátkách, tedy zesplatnění celého dluhu pro prodlení s úhradou (jednotlivě) splátky. Je jistě v zájmu věřitele, aby takové ujednání ve smlouvě mezi ním a dlužníkem bylo. A proto si na jeho dopady musí dlužník dávat obzvláštní pozor.

KDY JE DLUŽNÍK V PRODLENÍ?

Prodlením je třeba rozumět nejen situaci, kdy splátka nebude zaplacená vůbec, ale též situaci, kdy splátka nebude zaplacená řádně a včas i jen o jediný den bez ohledu na to, zda dlužník následně splátku, s níž byl v prodlení, uhradí či nikoli, vyložil Nejvyšší soud ČR v usnesení ze dne 29. července 2014, spis. zn. 21 Cdo 2600/2014 (když posuzoval případ, kde právě k takové situaci došlo). Jak ovšem vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. listopadu 2005, spis. zn. 21 Cdo 426/2005, splatnost celé pohledávky pro nesplnění některé splátky nastává až okamžikem, kdy věřitel dlužníka o její zaplacení požádal, nikoli okamžikem, kdy tak v souladu se smluvním ujednáním učinit mohl. Znovu např. v usnesení spis. zn. 20 Cdo 3782/2018, ze dne 3. 12. 2018, Nejvyšší soud ČR uvedl, že k zesplatnění celého dluhu nedochází rovněž ani okamžikem, kdy oprávněný mohl o zesplatnění celé pohledávky požádat, ale neučinil tak.

NUTNO ROZLIŠOVAT LHŮTY A PEVNÉ DATUM K PLACENÍ!

Je nutno rozlišovat, pokud není placeno (spláceno) v předstihu, zda je nejzazší (nejpozdější možný) platební termín určen ve formě lhůty nebo jako pevné datum. Pokud je splatnost formulována např. „dlužník se zavazuje dluh uhradit do 15 dnů“, tak jde o lhůtu. Lhůta určená podle dnů počíná dle § 605 odst. 1 o. z. dnem, který následuje po skutečnosti rozhodné pro její počátek. (Pokud závazek vznikl např. 3. dne kalendářního měsíce, počíná patnáctidenní lhůta běžet 4. kalendářní den a skončí 18. kalendářní den.) Konec lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let pak dle § 605 odst. 2 o. z. připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce. (Pokud například závazek vznikl např. 29. února 2016 s tím, že má být vyrovnán do 5 let, potom konec lhůty připadne na 28. února 2021.) Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty podle § 607 o. z. pracovní den nejbližší následující. Jenže to neplatí, pokud je nejzazší (nejpozdější přípustná) splatnost dluhu nebo jednotlivé splátky formulována pevným datem.

Nejvyšší soud ČR dospěl v usnesení ČR spis. zn. 20 Cdo 4788/2017, ze dne 14. února 2018, k tomu, že posuzovaná formulace „měsíční splátka... je splatná vždy k patnáctému dni daného měsíce“ stanoví určitý konkrétní okamžik, kdy má být plněno; je zjevné, že nejde ani o „dobu“ ani o „lhůtu“. Povinnost dlužníka plnit je zde tak pevně určená datem splatnosti pohledávky, tj. patnáctým dnem každého měsíce; nedodržení data splatnosti, byť z důvodu dne pracovního klidu či státního svátku, má za následek prodlení dlužníka.

V posuzovaném případě zrovna vyšel 15. den měsíce na neděli. Dlužník však do neděle nebo v neděli nezaplatil, a proto ztratil výhodu splátek, neboť věřitel uplatnil své právo, protože s včasným nezaplacením jednotlivé splátky byla spojena i ztráta výhody placení ve splátkách. Takže dlužník si musí dát pozor, pokud má takto obdobně stanovenou (formulovanou) splatnost, výhoda posouvání lhůty ze soboty, neděle nebo svátku na nejbližší pracovní den pro něj neplatí. Pokud zaplatí až v takový pracovní den, už je v prodlení.

ANI URYCHLENÉ DOPLACENÍ DLUŽNÉ SPLÁTKY DLUŽNÍKOVI NEPOMŮŽE

Účelem institutu ztráty výhody splátek není ochrana věřitele pouze pro případ, že dlužník dohodnutou splátku neuhradí vůbec, ale i pro případ, že dohodnutou splátku neuhradí řádně a včas, tj. v době její splatnosti. Nejvyšší soud ČR proto dospěl v usnesení spis. zn. 21 Cdo 2600/2014, ze dne 29. července 2014, k závěru, že je-li dlužník v prodlení s úhradou dohodnuté splátky v den její splatnosti, může věřitel žádat o zaplacení celé pohledávky (až) do splatnosti nejbližší příští splátky, aniž by bylo rozhodné, zda dlužník splátku, se kterou byl v prodlení, po její splatnosti uhradil.

I VĚŘITEL MUSÍ UPLATNIT SVÉ PRÁVO VČAS

Splatnost celé pohledávky (dluhu) nenastává automaticky přímo ze zákona, ale záleží na oprávněném, resp. věřiteli, zda právo na ztrátu výhody uplatní, tj. zda vyzve povinného (dlužníka) k zaplacení celého zbytku dluhu. Rozhodne-li se tak učinit, je třeba, aby právo na ztrátu výhody splátek uplatnil pouze do splatnosti nejbližší další splátky. Neučiní-li tak a povinný (dlužník) řádně a včas příští splátku zaplatí, může oprávněný (věřitel) namísto celého zbytku dluhu požadovat zaplacení pouze té jedné nezaplacené splátky a právo na ztrátu výhody splátek uplatnit až při dalším prodlení s nezaplacením splátky (pokud k němu znovu dojde), opětovně však do nejbližší poté následující splátky. Uplatněním ztráty výhody splátek se celý zbývající dluh stává splatným.

JAK MÁ VĚŘITEL POSTUPOVAT, KDYŽ CHCE ZRUŠIT SPLÁTKOVÝ KALENDÁŘ?

K obsahovým náležitostem výzvy k zaplacení celé pohledávky dle § 1931 o. z. se vyjádřil Nejvyšší soud ČR v usnesení spis. zn. 20 Cdo 3782/2018, ze dne 3. prosince 2018: Zákon nestanoví obsahové žádosti (výzvy) k zaplacení celé pohledávky podle § 1931 o. z. Za žádost je proto třeba považovat jakýkoliv projev vůle, z něhož je zřejmý úmysl oprávněného (věřitele) žádat povinného o zaplacení celého dluhu. Žádost může být obsažena např. i v exekučním návrhu oprávněného, vyložil NS ČR při posuzování předmětného sporného případu.

Richard W. Fetter

SOUTĚŽ

Od 1. července vstupuje v platnost několik změn plynoucích ze zákonných ustanovení. Ruší se například karenční doba, snižuje se sazba pojistného na nemocenské pojištění a také se zvyšuje příspěvek na péči dětem i dospělým ve III. stupni závislosti, kterým nejsou poskytovány pobytové sociální služby. Dospělé osoby nacházející se v tomto stupni závislosti dosud pobíraly 8 800 Kč.

Od 1. července budou dostávat:

- a) 9 800 Kč
- b) 10 800 Kč
- c) 12 800 Kč

Správné odpovědi na červencovou soutěžní otázku očekáváme na obvyklé elektronické adrese nar.pojisteni@cssz.cz tentokrát do 14. srpna 2019.

Na červnovou soutěžní otázku správně odpověděli ti z vás, kteří volili kombinaci 1c), 2b), 3a), 4a), 5a), 6a). Jednou z nich byla paní Petra Radoušová z Litoměřic, které posíláme malý dárek.